

Gebiedsbeschrijving

Deze wandeling gaat door een open, afwisselend gebied, over een enkenlandschap, door een productiebos en langs een oude houtwal terug naar het beginpunt. In het bos wordt een klein uitstapje gemaakt naar een mysterieuze stenen bank.

Geschiedenis

Voordat in de 17de eeuw de papiermakers Ugchelen ontdekten, bestond de Ugchelse gemeenschap uit boerengezinnen die hier in de omgeving, waar nu De Cantharel staat, met hun bedrijfjes de kern van Ugchelen vormden.

In de late Middeleeuwen sloten de Ugchelse boeren zich aaneen tot een markegenootschap. Daarin werd het gemeenschappelijk gebruik geregeld van de uitgestrekte heidevelden en het bos. Samen met het bouwland vormde dit de Ugchelse mark. Grote delen van de mark waren eigendom van Arnhemse instellingen. De huismeesters van het St. Petersgasthuis en het Burgerweeshuis hadden daardoor een belangrijke stem. Op grond van de Markenwet werd eind 19de eeuw de gronden verdeeld of verkocht. De heide werd ontgonnen en vanwege de arme kwaliteit van de bodem meest omgezet in productiebos.

Bron: Oudheidkundige Vereniging De Marke

Het huidige hotel De Cantharel had zijn oorsprong in een buiten uit de jaren twintig, dat naar de dochters van de familie huize Eljo-Zamy was genaamd. Dit buiten werd in de jaren dertig omgezet in een pension en vervolgens in een hotelbedrijf dat al de naam De Cantharel droeg, naar de toentertijd rijkelijk in de bossen aanwezige paddenstoel. Het huidige hotel-restaurant stamt uit de beginjaren zeventig toen ook de A1 werd geopend.

IVN Apeldoorn

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. Zo'n 23.000 vrijwilligers zijn actief in 170 lokale afdelingen. Jaarlijks organiseren zij talloze excursies, cursussen, wandelingen en opleidingen. Door de laagdrempelige en educatieve activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur.

IVN Apeldoorn organiseert activiteiten als excursies, fietstochten, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud en voor jong en oud. Voor mensen die zelf op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsroutes gratis te downloaden. Meer informatie op www.ivn-apeldoorn.nl

Volg [ivn.apeldoorn](https://www.facebook.com/ivn.apeldoorn) ook op

IVN Apeldoorn steunen?

Steun het werk van IVN Apeldoorn door lid of vriend te worden. Voor een vriendenprijs van € 12 per jaar ontvangt u vier keer per jaar het afdelingsblad Groenvoer en de maandelijkse digitale Nieuwsbrief. Blijf zo op de hoogte van onze activiteiten in ons werkgebied, de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Meer informatie en aanmelden via lidworden.ivn-apeldoorn.nl

Ommetjes

Ommetjes zijn korte routes die je uitnodigen in je eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar, ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis via de website ommetjes.ivn-apeldoorn.nl

Dit ommetje wordt mede aangeboden door:

VAN DER VALK
HOTEL DE CANTHAREL - APELDOORN

Voor meer informatie: www.hoteldecantharel.nl

Ommetje Oud Ugchelen Over enken en houtwallen

Het begin- en eindpunt: hoek Van Golsteinlaan en oprit hotel De Cantharel (parkeren bijv. langs de parallelweg)
Lengte: circa 2 km
GPS: 52.176685, 5.912082

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Lekker een frisse neus halen met (klein)kinderen, collega's of gezellig bijkletsen met kennissen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn deelt graag leuke en leerzame natuurweetjes met u. Wandel dit ommetje en ontdek dit oude enkenlandschap.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap

Ommetje Oud Ugchelen

Over enken en houtwallen (versie: 24-11-2017)

Ga de Van Golsteinlaan in (doodlopende weg). Tot voor kort stond links een voormalige schaapskooi. De Veluwe schaapskooi is langwerpig met een hoog dak en lage geschoorde zijgevels. Dagelijks ging de herder met de schaapskudde via deze weg naar de heide. 's Avonds keerden zij terug naar de beschutte stal waar de dieren al herkauwend hun mest deponeerden. De mestlaag werd regelmatig afgedekt met verse heideplaggen (potstal systeem).

Rechts van de weg is een oude champignonkelder te zien. De weg loopt tussen de akkers door licht omhoog. Links en rechts heb je een wijsd uitzicht over de eeuwenoude Ugchelse enk, nu helaas doorsneden door de A1. In het verleden werden deze landbouwgronden vruchtbaar gehouden door het opbrengen van schapenmest uit de potstal. Rechts is de moestuin van Hotel en ValkVers.

over de enk

Ga direct voor de bosrand linksaf het zandpad in.

Passeer het hek en betreed het Van der Huchtbos 1. Bos nummer 2 ligt aan de andere zijde van de A1.

Ga kort na het hek linksaf een smal bospad in. Na ongeveer 25 m staat aan de rand van de enk een oude stenen bank. Deze bank met fraai uitzicht is in 1919 geplaatst ter ere van de Haagse mejuffrouw B.L.W. van der Hucht. Zij richtte in 1894 de Kwartguldenvereniging voor Heideontginning op. Dames uit de deftige stand gaven wekelijks een kwartje voor dit doel.

De heide was in onbruik geraakt, voornamelijk door de uitvinding van kunstmest. Hierdoor waren de schapen als mestleverancier overbodig geworden. In 1898 kocht de Oranje Bond van Orde van het bijeengebrachte geld hier heidegrond aan voor herbebossing. Arme Apeldoornse gezinnen vonden werk bij de aanleg van dit (productie)bos.

Van der Huchtbank

Keer terug naar het zandpad, ga linksaf. Na het wildrooster op de kruising weer linksaf. Langs dit pad staan Amerikaanse eiken. In de herfst zijn de eikels een lekkernij voor wilde zwijnen (en de geelrode bladeren een lust voor het menselijk oog). Rechts groeit een typisch, eenvormig productiebos met naaldbomen. Aan de buitenzijde van het hek is een oude enkwal te zien. Een houtwal die dezelfde dienst deed als het hek nu. Tussen de bomen hebben struiken met stekels gestaan zoals meidoorn en hulst om bosdieren van de akker te weren.

Passeer de slagboom en steek de zandweg over.

Vervolg het pad rechtdoor. De Amerikaanse eiken hebben nu plaats gemaakt voor inlandse zomereiken. Links, nu buiten het hek, het vervolg van de oude houtwal die de enk omsloot. Aan de eikenstobben is nog te zien dat de boeren het opgaande hout gebruikten als geriefhout voor het maken van palen, stelen voor gereedschap, planken voor schuurtjes en dergelijke. Nu vormt de wal een belangrijk biotoop voor veel dieren zoals vogels, muizen en insecten. Op de stobben groeien diverse mossorten. Ook staat er veel digitalis of vingerhoedskruid. Een giftige plant die vroeger in de volksgeneeskunde werd gebruikt bij onder andere hartproblemen en epilepsie. Rechts groeit volop de (bladverliezende) blauwe bosbes.

Op dit pad zijn vaak wildsporen te vinden zoals pootafdrukken, vaat- en wroetsporen. Rechts is even verder de uitgraving van een voormalige zand- en grindgroeve te zien.

Ga aan het einde van het pad linksaf de brede zandweg in. Steek het wildrooster over. Het wildrooster houdt het wild in het bos. Herten, reeën en wilde zwijnen kunnen met hun hoeven niet over het rooster lopen. Rechts groeien veel krentenbomen, een fraai gezicht als ze bloeien in het vroege voorjaar.

De weg buigt naar rechts, neem daarna het eerste pad naar links. Op dit punt vallen de vele hulststruiken op. Hulst is een van nature in Nederland voorkomende, langzaam groeiende boom met stekelige bladeren en rode giftige bessen. Verder groeit hier voornamelijk jonge eik, douglasspar en grove den. De volwassen douglas is te herkennen aan zijn warmbruine schors met lichter getinte kloven. De kegels zijn langwerpig van vorm, uit de schubben steken drie 'vingertjes'. Als je de naalden krachtig wrijft ruik je een kenmerkende sinaasappelgeur. De grove den is te herkennen aan de schubbige schors die bij oudere bomen lijkt op schildjes met groene en bruine kleurschakering. De dennenkegels zijn kort en houtig. Deze dennen leveren het bekende grenenhout. Nabij het einde van het pad groeit de witbloeiende oxalis.

Passeer de slagboom en ga terug naar het beginpunt.

kegel douglasspar